

И. Лукач, асп.
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

РАЗВИТИЕ ДОКТРИНЫ МОНРО КАК КОНЦЕПТУАЛЬНОЙ ОСНОВЫ ПОЛИТИКИ США В ЛАТИНСКОЙ АМЕРИКЕ (КОН. XIX – НАЧ. XX В.)

В статье прослежена эволюция в конце XIX – начале XX вв. политики США в Латинской Америке, концептуальной основой которой стала доктрина Монро, призванная уменьшить европейское влияние в Западном полушарии. С её дальнейшим развитием доктрина стала законодательным оправданием экспансионистской политики США в регионе, становившихся единственным и безоговорочным лидером обоих американских континентов.

Ключевые слова: США, Латинская Америка, доктрина Монро.

I. Lukach, post-graduate student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

EVOLUTION OF MONROE DOCTRINE AS A CONCEPTUAL ENSURING OF THE U.S. POLICY IN LATIN AMERICA (LATE XIX – EARLY XX CENTURY)

The article deals with the tracing the evolution of epy U.S. policy in Latin America, based conceptually on the Monroe doctrine which was originally constructed merely to stop European influence in the Western Hemisphere. As the doctrine got reinterpreted and further stretched, US domination in that area was asserted and essentially transforming America into a hemispheric policeman.

Key words: USA, Latin America, Monroe doctrine.

УДК 94(44):355.02

О. Мітрофанова, канд. політ. наук
Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, Київ

ВІЙСЬКОВА ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ

Стаття присвячена дослідженню військової політики Франції. Автор аналізує специфіку чиннику ядерного стримування у військовій стратегії Франції, досліджує проблему "особливої" політики Франції в НАТО, виокремлює аспект політики військового співробітництва Франції.

Ключові слова: Франція, НАТО, військова політика.

В даній статті метою є дослідження військової політики Франції. Досліджуване питання є актуальним через те, що Франція є однією з найвпливовіших країн світу, активним діячем миротворчих операцій та членом НАТО. Дана країна має території, розташовані далеко за межами метрополії, а отже володіє специфічними умовами для розміщення засобів військового спостереження та розвідки поза кордонами Євросоюзу.

Військова політика Франції визначається Білою книгою оборони. Остання книга вийшла у 2008 році. Заплановано її оновлення у наступному році у зв'язку з приходом до влади у Франції соціалістів. Передбачено зменшення витрат на військовий сектор, звичайно це не стосуватиметься ядерних сил, тоді як курс на модернізацію збройних сил буде збережено.

Ядерне стримування

Ядерна зброя є фундаментом французької військової політики. Відтоді як Франція стала ядерною країною, кожен її президент спирається на ядерну потугу своєї держави, і специфічна політика Франції не останнім чином залежить від того, що у просторах океанів знаходяться французькі ядерні підводні човни, озброєні найсучаснішою зброєю і готові будь якої миті завдати дати відсіч потенційному ворогу. Французький ядерний підводний човен занурюється на 70 діб, з яких 15 діб потрібні для досягнення глибини, на якій його буде неможливо віднайти жодними засобами розвідки. Ці 15 діб у водах перебуває інший французький підводний човен, очікуючи на свого наступника. Лише президент Франції має право надати наказ на застосування ядерної зброї.

Як зазначив президент Франції Н.Саркозі "Ядерні підводні човни, оснащені ракетами, є основною складовою сил нашого ядерного стримування" [5].

На наш погляд, важливим чинником сучасної ядерної політики Франції є те, що її керманічі наголошують на тому, що французькі ядерні сили є елементом не тільки французької, але й європейської безпеки. Зокрема, Н.Саркозі проголосив, що "для Європи реальністю є

наявність французьких ядерних сил. Це важливий елемент європейської безпеки. Агресор, який захоче напасти на Європу, повинен мати це на увазі" [5]. Таким чином, держави ЄС можуть розглядати французьку ядерну "парасольку" як один з чинників власної безпеки.

Політика військового співробітництва

На думку французького депутата-соціаліста Б. Казенева "Немає великої держави без політики військового співробітництва. Розподіл її за напрямками сам по собі є цінним індикатором міжнародного становища держави, що її проводить" [2, с.9].

Специфічною складовою дипломатії є військові взаємини. У 19 столітті в посольствах країн Західної Європи були запроваджені посади співробітників, місія яких – збір інформації щодо збройних сил країни, в якій вони працюють [4, с. 245].

Суттєвою подією в конструюванні оптимальної моделі французької військової політики було втілення в 1998 році ідеї створення органу, який би займався військовим та оборонним співробітництвом у Міністерстві закордонних справ Франції. Управління військового та оборонного співробітництва перебуває в підпорядкуванні Генеральної дирекції з питань політики та безпеки. Таким чином, військовою та оборонною співпрацею керують саме на політичному рівні. У Міністерстві закордонних справ створення такого відділу пояснюється необхідністю координації та взаємодії в рамках загальної політики співробітництва. Мета співпраці у військовій та оборонній сфері – визначити країни для партнерства, розробити проекти співпраці, проаналізувати проблеми та знайти для них можливе рішення. Слово "партнерство" є ключовим у співпраці. Країни сприймаються як рівноправні партнери, які разом розмірковують та шукають шляхи розв'язання проблем [3].

"Особлива" політика Франції в НАТО

Франція є однією з країн-засновників НАТО. Однак ця країна пройшла доволі специфічний шлях від виходу з військових комітетів НАТО у 1966 році до повернення

в ці структури у 2009 році. Війна в Косово у 1999 році є важливим елементом для аналізу французької політики в НАТО. Внесок французької авіації був суттєвим, проте, на означеному етапі Франція не входила у військові комітети НАТО, під час військових операцій об'єкти визначалися французами, а отже відповідальність за вибір об'єктів бомбардування французів полягала на Франції.

Одним з післявоєнних висновків було бажання розвивати європейські військові засоби. Певне підтвердження цього є заява французького міністра оборони А.Рішара, котрий зазначив, що прагнення європейців мати власне бачення ситуацій, тобто вести супутникове спостереження, стимулювалося досвідом Косовської кризи. Це бажання підтримується розвитком космічної технології, котра їх об'єднує [1, с.20-22].

А іншим – прагнення посилити французький вплив в НАТО. Саркозі повернув Францію у склад військових комітетів НАТО (крім ядерного планування) у 2009 році.

Таким чином, політика ядерного стримування є основою французької військової політики, Франція схиль-

на адаптувати свою політику щодо НАТО з огляду на перебіг подій у світі. Політика військового співробітництва та діяльність французьких військових аташатів є важливою практичною складовою французької військової політики, яка визначається та керується саме на політичному рівні.

Список використаних джерел

1. Entretien du ministre de la Défense, M. Alain Richard, avec le quotidien "Le Figaro" // Politique étrangère de la France. Textes et documents. Paris, 2000. – juillet-août.
2. La coopération militaire française en question. Lyon, 2001.
3. Митрофанова О. А. Франция-Украина. Новые горизонты сотрудничества (Оксана Митрофанова. Интервью с вице-адмиралом эскадры Эрве Жиро) // <http://www.defense-ua.com/rus/hotnews/?id=18783&pm=yes>
4. Plantey A. Principes de diplomatie. Paris, 2000.
5. Спуск на воду ядерной подводной лодки Устрашающая Выступление Президента Французской республики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ambafrance-ru.org/%D0%A1%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%83>

Надійшла до редколегії 25.01.13

А. Митрофанова, канд. полит. наук
Институт мировой экономики и международных отношений НАН Украины, Киев

ВОЕННАЯ ПОЛИТИКА ФРАНЦИИ

Статья посвящена исследованию военной политики Франции. Автор анализирует специфику фактора ядерного сдерживания в военной стратегии Франции, исследует проблему "особенной" политики Франции в НАТО, выделяет аспект политики военного сотрудничества Франции.
Ключевые слова: Франция, НАТО, военная политика.

O. Mitrofanova, Ph.D. (Political science)
Institute of World Economy and International Relations, National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv

THE FRENCH MILITARY POLITICS

The article is devoted to investigation of the French military politics. The author analyses the specificity of the nuclear deterrence factor at the French military strategy, studies the issue of the "particular" politics of France within NATO, underlines the aspect of the military cooperation politics of France.
Key words: France, NATO, military policy.

УДК 94(477:438):314.743:930"1989/2012"

О. Морозова, канд. іст. наук
Чорноморський державний університет імені Петра Могили, Миколаїв

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В ПОЛЬЩІ: ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (1989-2012 РР.)

Стаття присвячена науковій роботі польських вчених у напрямку вивчення української історії. Зокрема автор висвітлює діяльність представників української діаспори Республіки Польща у сфері дослідження історії України.

Ключові слова: Польща, українська діаспора, історія України.

Набуття Україною незалежності активізувало зацікавлення її історією як з боку сусідів, так і світової спільноти. Чільне місце в цьому процесі посіли дослідники з Республіки Польща, зокрема представники української меншини.

Сьогодні проблема українсько-польських відносин викликає все більшу зацікавленість у науковців (Л. Зашкільняк, Я.Грицак, Н.Яковенко та багато інших), хоча питання щодо діяльності української діаспори Республіки Польща у галузі дослідження історії України залишається відкритим.

Отже, мета статті – висвітлити діяльність представників української діаспори Республіки Польща у сфері дослідження історії України.

У порівняно невеликому провінційному містечку Перемишлі у 1990 р. Станіславіві Стемпеневі вдалося створити наукову установу, що здобула широку відомість в усіх, хто цікавиться українознавством. Тут і багаторічна бібліотека, і унікальні колекції історичних джерел, і приязні співробітники. Тут опрацьовують і видають унікальні збірники документів (скажімо, фундамен-

тальний багатотомник про долю польської меншини в Україні починаючи від 1917 року), спогади і щоденники про історію Перемишчини, монографії, численні бібліографічні покажчики тощо.

З моменту заснування установи членами Інституту здійснювалися спроби створити власне наукове періодичне видання "Studia Polsko-Ukraińskie" ("Польсько-українські студії"). Але, вийшов друком тільки один випуск збірника. Починаючи з 1996 року розпочалося видання наукових розвідок і рецензій на шпальтах "Biuletenu Ukrainoznawczego". Бюлетень виходив друком впродовж десяти років. До певної міри доповнював це видання багатотомник праць, що виходив із періодичністю кілька років "Polska – Ukraina. 1000 lat sąsiedztwa". Однак, вони не могли замінити науковий часопис, який би виходив регулярно і відображав би різні аспекти історичного минулого [11]. Тому, започаткувавши у 2006 році видання "Studia Polsko-Ukraińskie", редколегія проголосила, що на його шпальтах перш за все будуть виходити праці, присвячені польсько-українським культурним зв'язкам та з української куль-